

ЧИНГЭЛТЭЙ ДҮҮРГИЙН ХҮН АМ, НИЙГМИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТ - 2013

1. Өрхийн үзүүлэлт

Чингэлтэй дүүргийн өрх 2013 оны жилийн эцсийн байдлаар 39322 болж өмнөх оны мөн үеэс 3.7 хувиар өссөн үзүүлэлттэй байна. Нэг өрх дунджаар 4 ам бүлтэй байна.

Хүснэгт 1. Өрхийн ам бүлийн дундаж тоо, 2009-2013 он

	2009	2010	2011	2012	2013
Хүн амын тоо	139765	147438	153117	153933	155859
Өрхийн тоо	31648	35033	36856	37914	39322
Өрхийн ам бүлийн дундаж тоо	4.4	4.2	4.2	4.1	3.9

Хүснэгт 2. Өрх хүн амын тоо, 2013 он

Хороо	Нутаг дэвсгэрийн хэмжээ мян.га	Өрх	Хүн ам	Ам бүлийн дундаж тоо	Хүн амын нягтшил
1	29.7	926	3683	4.0	12401
2	19.7	897	3191	3.6	16198
3	16.5	1546	5689	3.7	34479
4	30.6	1423	5211	3.7	17029
5	28.2	1252	4422	3.5	15681
6	24.6	1837	6278	3.4	25520
7	47.2	3357	13129	3.9	27816
8	45.1	1156	4911	4.2	10889
9	71.8	1835	7574	4.1	10549
10	47.3	1760	8411	4.8	17782
11	158.1	1452	6227	4.3	3939
12	317.2	3565	15018	4.2	4735
13	94.9	1963	8955	4.6	9436
14	93.2	1888	8104	4.3	8695
15	98.2	2120	8918	4.2	9081
16	452	3405	11923	3.5	2638
17	709.2	3783	13574	3.6	1914
18	640.5	2409	9964	4.1	1556
19	6006	2748	10677	3.9	178
Дүүргийн дүн	8930	39322	155859	3.9	1745

Өндөр настай ганц бие өрх 2013 оны жилийн эцсийн байдлаар 442 болж өмнөх оны мөн үеэс 1.5 хувиар буюу 7 хүнээр буурсан байна.

18 хүртэл насны 4 ба түүнээс дээш хүүхэдтэй өрх 2013 оны жилийн эцсийн байдлаар 604 болсон байна.

Өрх толгойлсон хүн 2013 оны жилийн эцсийн байдлаар 4715 болж өмнөх оны мөн үеэс 7.8 хувиар буюу 344 хүнээр өссөн байна.

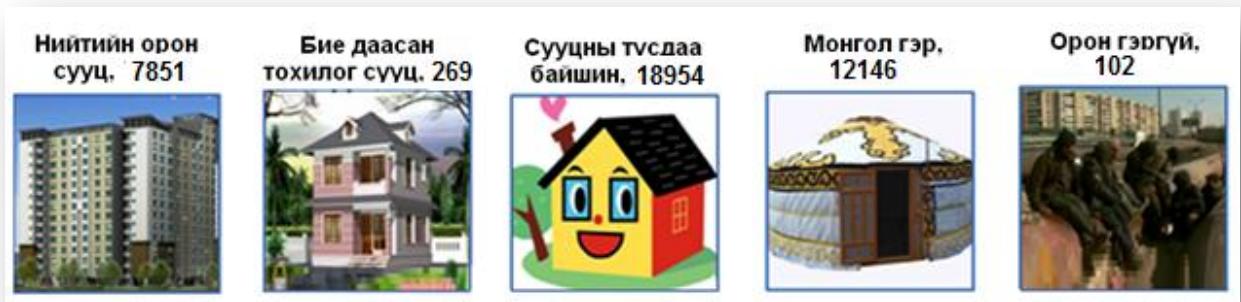
Гэрлэлтийн баталгаатай 1841, гэрлэлтийн баталгаагүй 1632 өрхөд шинэ хүүхэд мэндэлсэн бол гэр бүлгүй 1077 эх амаржсан байна.

2013 онд нийт 786 өрх шинээр бий болж гэрлэлтийн гэрчилгээгээ хүлээн авсан бол шүүхийн шийдвэрээр 272 өрх гэр бүлээ цуцлуулсан байна.

Дүүргийн хэмжээнд хүүхэдтэй өрх 328 байдаг ба эдгээр өрхөд нийт 658 ихэр хүүхэд торниж байна.

Дүүргийн нийт өрхийг сууцны төрлөөр нь авч үзвэл 7851 өрх буюу 19.9 хувь нь нийтийн орон сууцанд, 269 өрх буюу 0.6 хувь нь бие даасан тохилог сууцанд, 18954 өрх буюу 48.3 хувь нь сууцны тусдаа байшинд, 12146 өрх буюу 30.9 хувь нь монгол гэрт амьдарч байгаа бол 102 өрх буюу 0.3 хувь нь өөрсдийн гэсэн орон гэргүй тэнэмэл амьдралаар амьдарч байна.

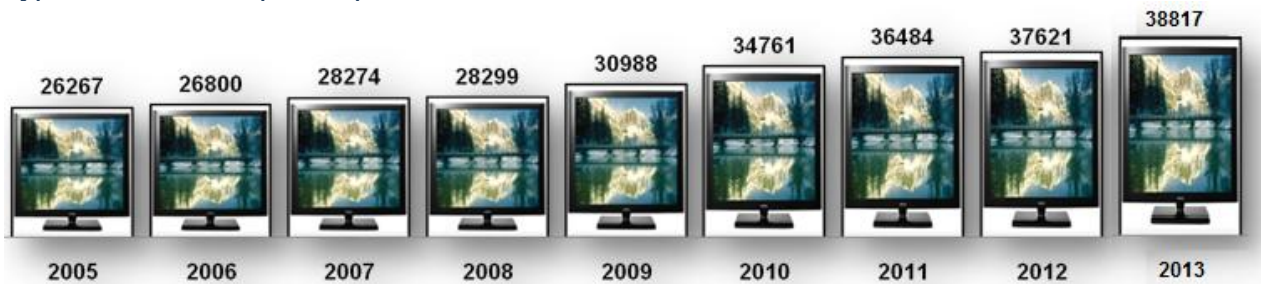
Зураг 1. Өрхийн сууцны нөхцөл, 2013 он

Монгол гэрт амьдардаг өрх өмнөх оны мөн үеэс 3.3 пунктээр өссөн бол нийтийн орон сууцанд амьдардаг өрх өмнөх оны мөн үеэс 0.4 пунктээр, бие даасан тохилог сууцанд амьдардаг өрх өмнөх оны мөн үеэс 0.6 пунктээр, сууцны тусдаа байшинд амьдардаг өрх өмнөх оны мөн үеэс 1.2 пунктээр, орон гэргүй өрх өмнөх оны мөн үеэс 0.1 пунктээртус тус буурсан байна.

Дүүргийн нийт өрхийн 98.7 хувь буюу 38817 нь телевизортой байна. 38817 өрх 43254 ширхэг телевизор ашиглаж байгаагийн 99.8 хувь нь өнгөт, 0.2 хувь нь хар цагаан телевизор байна.

Зураг 2. Телевизортой өрх, 2005-2013 он

Нийтийн орон сууцанд амьдардаг өрхийн 100 хувь, сууцны тусдаа байшинд амьдардаг өрхийн 99.5 хувь, монгол гэрт амьдардаг өрхийн 97.1 хувь нь телевизортой өрх байна.

Нийт өрхийн 79.9 хувь нь зөөврийн ундны ус хэрэглэдэг ба сайжруулсан ариун цэврийн байгууламжинд холбогдоогүй байна.

Дүүргийн нийт өрхийн 36.8 хувь буюу 14462 нь компьютертэй бол компьютертэй өрхийн 45.4 хувь буюу 6565 нь интернэт тогтмол ашигладаг байна.

Нийт 14462 өрх 15237 ширхэг компьютер ашиглаж байна. Үүнээс зөөврийн компьютер 3790 байна.

Зураг 3. Компьютертэй өрх, 2005-2013 он

Нийтийн орон сууцанд амьдардаг өрхийн 73.7 хувь, сууцны тусдаа байшинд амьдардаг өрхийн 33.9 хувь, монгол гэрт амьдардаг өрхийн 17.7 хувь нь компьютертэй өрх байна.

Дүүргийн хэмжээнд мал бүхий 8 хороонд 74 өрхийн 1364 толгой мал тоологдсон байна. Үүнээс малын ашиг шим нь гэр бүлийн орлогын дийлэнх хэсгийг бүрдүүлдэг малчин өрх 4 байна. Малыг төрлөөр авч үзвэл адуу 15, үхэр 555, хонь 207, ямаа 587 тоологдов.

Дүүргийн хэмжээнд гэр хороолол бүхий 13 хороонд хүнсний ногоо тариалдаг 366 өрх байна. Эдгээр өрх нь 2013 оны жилийн эцсийн байдлаар нийт 2.4 га талбайд хүнсний ногоо тариалж 32.1 тонн, 0.8 га-д төмс тариалж 10.8 тонн, мөн 137.5 тонн өвс, 32.1 тонн гар тэжээл, 2.3 тонн хужир шүү хурааж бэлтгэсэн байна.

2. Хүн ам

Дүүргийн нийт хүн амын тоо 2013 оны жилийн эцсийн байдлаар 155859 болж өмнөх оны мөн үеэс 1.2 хувиар өссөн үзүүлэлттэй байна. Нийт хүн амын 8022 буюу 52.0 хувь нь эмэгтэйчүүд байна.

Хүснэгт 3. Хүн амын жилийн дундаж тоо, 2009-2013 он

	2009	2010	2011	2012	2013
Жилийн эхний хүн ам	137293	139765	147438	153117	153933
Жилийн эцсийн хүн ам	139765	147438	153117	153933	155859
Хүн амын жилийн дундаж тоо	138529	143602	150278	153525	154896

Хүснэгт 4. Хүн амын тоо, хүйс, хороогоор, 2013 он

Хороо	Өрх	Хүн ам	Үүнээс:		Хүйсийн харьцаа
			Эрэгтэй	Эмэгтэй	
1	926	3683	1640	2043	80.3
2	897	3191	1455	1736	83.8
3	1546	5689	2553	3136	81.4
4	1423	5211	2389	2822	84.7
5	1252	4422	2055	2367	86.8
6	1837	6278	2844	3434	82.8
7	3357	13129	6365	6764	94.1
8	1156	4911	2367	2544	93.0
9	1835	7574	3546	4028	88.0
10	1760	8411	4144	4267	97.1
11	1452	6227	3079	3148	97.8
12	3565	15018	7152	7866	90.9
13	1963	8955	4296	4659	92.2
14	1888	8104	4023	4081	98.6
15	2120	8918	4245	4673	90.8
16	3405	11923	6013	5910	101.7
17	3783	13574	6658	6916	96.3
18	2409	9964	4760	5204	91.5
19	2748	10677	5253	5424	96.8
Дүүргийн дүн	39322	155859	74837	81022	92.4

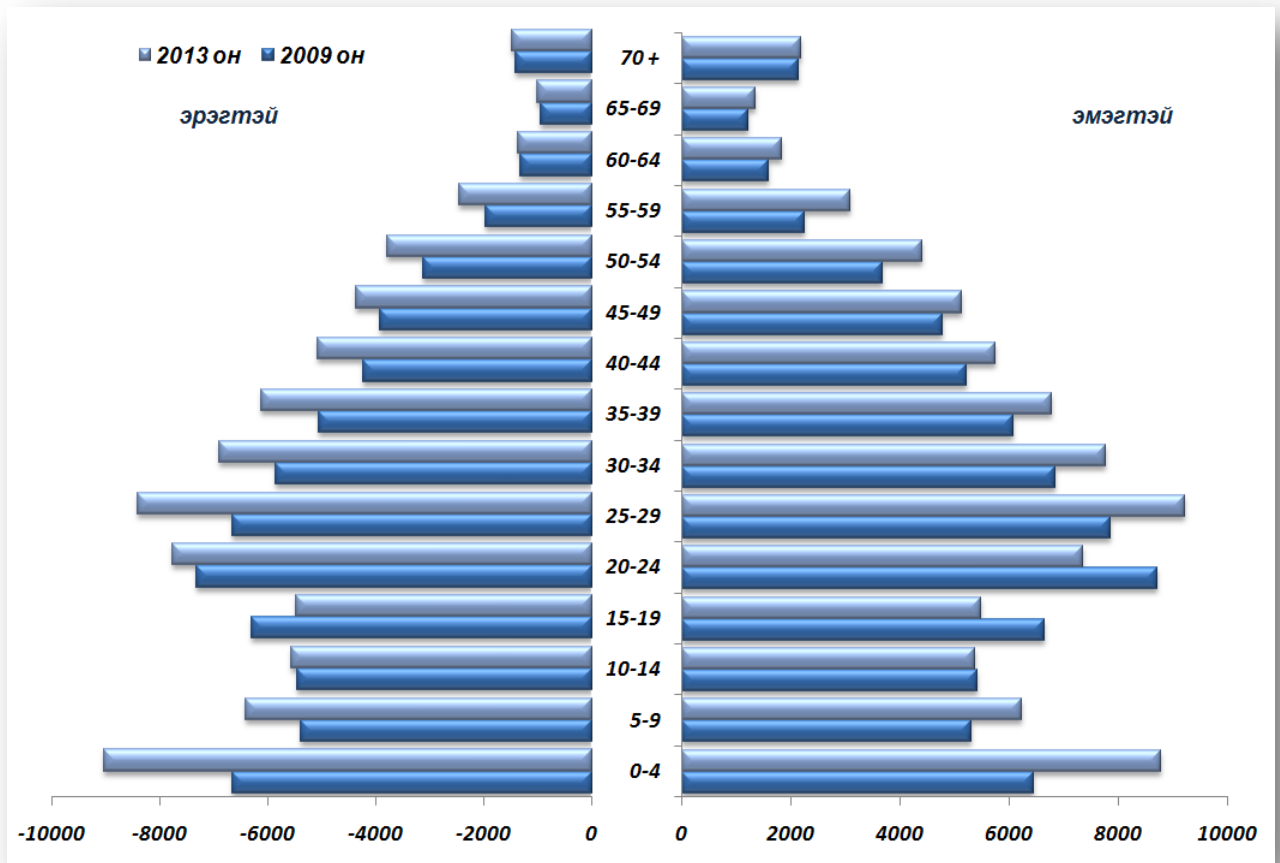
Төрөх үеийн хүйсийн харьцаа 2013 онд 102.0 байсан ба энэ нь 100 эмэгтэй хүүхэд тутамд 102 эрэгтэй хүүхэд төрж байгааг илтгэнэ. Төрөх үеийн хүйсийн харьцаа ийм байдаг ч нас ахих тусам хүйсийн харьцаа эсрэгээр болж буурдаг байна. Жишээ нь: 2013 оны жилийн эцсийн хүн амын тооны хүйсийн харьцаа 92.4 байгаа нь 100 эмэгтэй тутамд 92 эрэгтэй хүн ногдож байгааг илтгэнэ.

Хүснэгт 5. Хүн амын тоо, насны бүлэг, хүйсээр, 2013 он

Нас, насны бүлэг	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Нас, насны бүлэг	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй
ДҮН	155859	74837	81022	50	1776	805	971
0	4608	2327	2281	51	1710	808	902
1	3128	1554	1574	52	1619	728	891
2	3366	1738	1628	53	1643	787	856
3	3201	1655	1546	54	1435	666	769
4	3517	1767	1750	50-54	8183	3794	4389
0-4	17820	9041	8779	55	1350	594	756
5	3065	1543	1522	56	1198	517	681
6	2877	1452	1425	57	1095	479	616
7	2361	1210	1151	58	953	439	514
8	2209	1133	1076	59	925	421	504
9	2126	1068	1058	55-59	5521	2450	3071
5-9	12638	6406	6232	60	758	340	418
10	2141	1100	1041	61	696	314	382
11	2262	1165	1097	62	571	232	339
12	2176	1095	1081	63	638	274	364
13	2171	1124	1047	64	532	217	315
14	2191	1088	1103	60-64	3195	1377	1818
10-14	10941	5572	5369	65	522	237	285
15	2066	1067	999	66	522	212	310
16	2113	1058	1055	67	438	187	251
17	2195	1071	1124	68	446	178	268
18	2291	1125	1166	69	418	190	228
19	2286	1160	1126	65-69	2346	1004	1342
15-19	10951	5481	5470	70	336	132	204
20	2317	1143	1174	71	373	166	207
21	2704	1329	1375	72	310	133	177
22	3166	1525	1641	73	353	171	182
23	3472	1665	1807	74	224	98	126
24	3452	1675	1777	70-74	1596	700	896
20-24	15111	7337	7774	75	278	132	146
25	3790	1745	2045	76	206	86	120
26	3513	1706	1807	77	186	70	116
27	3545	1703	1842	78	200	81	119
28	3476	1670	1806	79	192	81	111
29	3295	1590	1705	75-79	1062	450	612
25-29	17619	8414	9205	80	158	55	103
30	3184	1490	1694	81	145	49	96
31	3061	1423	1638	82	106	33	73
32	2888	1397	1491	83	115	35	80
33	2861	1329	1532	84	92	32	60
34	2669	1267	1402	80-84	616	204	412
30-34	14663	6906	7757	85	82	31	51
35	2702	1264	1438	86	56	19	37
36	2629	1228	1401	87	58	18	40
37	2554	1223	1331	88	47	15	32
38	2552	1244	1308	89	37	13	24
39	2453	1161	1292	85-89	280	96	184
35-39	12890	6120	6770	90	25	8	17
40	2260	1071	1189	91	21	5	16
41	2195	1078	1117	92	21	6	15
42	2131	998	1133	93	7	0	7
43	2106	959	1147	94	17	5	12
44	2122	976	1146	90-94	91	24	67
40-44	10814	5082	5732	95	7	3	4
45	1985	915	1070	96	1	0	1
46	1937	874	1063	97	2	1	1
47	1901	883	1018	98	0	0	0
48	1822	810	1012	99	2	0	2
49	1858	893	965	95-99	12	4	8
45-49	9503	4375	5128	100, түүнээс дээш	7	0	7

Хүн амын нас, хүйсийн суврага нь хүн амыг нас, хүйсийг бүтцээр нь хуваарилан харуулдаг хамгийн тохиромжтой арга юм. Графикаас харахад 20-34 насны хүн ам харьцангуй их байгаа нь хөдөлмөрийн насны хүн ам дийлэнх хэсгийг эзэлж байгааг харуулж байна. Мөн 0-4 насны хүүхэд их байгаа нь ирэх жилүүдэд сургууль, цэцэрлэгийн нэмэгдэх хандлагатай байгааг илтгэнэ.

Зураг 4. Хүн амын нас, хүйсийн суврага, 2009, 2013 он

➤ **Төрөлт**

Энэ онд 4608 хүүхэд шинээр мэндэлсэн. Үүнээс 50.5 хувь буюу 2327 нь хүү, 49.5 хувь буюу 2281 нь охин хүүхэд байна. Төрөлт өмнөх оны мөн үеэс 51 хүүхэд буюу 1.1 хувиар буурсан байна. Шинээр 16 ихэр хүүхэд мэндэлсэн байна. Төрөлтийн ерөнхий коэффициент 29.7 байгаа нь 1000 хүн тутамд 29 шинэ төрсөн хүүхэд байгааг харуулж байна.

Хүснэгт 6. Төрөлтийн ерөнхий коэффициент, 2009-2013 он

	2009	2010	2011	2012	2013
Төрөлтийн тоо	3750	3594	3960	4659	4608
Хүн амын жилийн дундаж тоо	138529	143602	150278	153525	154896
Төрөлтийн ерөнхий коэффициент	27.1	25.0	26.4	30.3	29.7

Нийт 4600 эх амаржсан ба боловсролын түвшинээр ангилвал 43.4 хувь нь дээд, 5.1 хувь нь тусгай дунд, 0.8 хувь нь техник болон мэргэжлийн дунд, 43.2 хувь нь бүрэн дунд, 6.6 хувь нь суурь, 0.6 хувь нь бага боловсролтой, 0.3 хувь нь боловсролгүй байна.

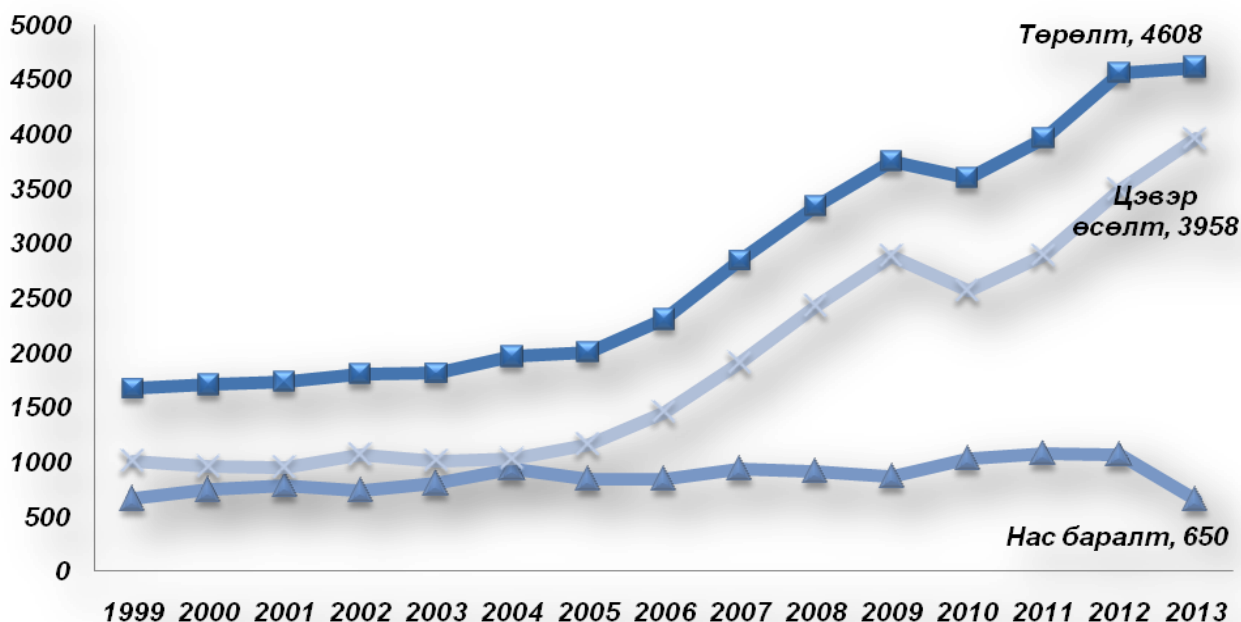
Эхийн насны бүлгээр авч үзвэл 15 хүртэл настай 0.1 хувь, 15-19 настай 3.3 хувь, 20-24 настай 27.1 хувь, 25-29 настай 32.3 хувь, 30-34 настай 20.7 хувь, 35-39 настай 12.9 хувь, 40-44 настай 3.4 45-49 настай 0.2 хувийг тус тус эзэлж байна.

Хүснэгт 7. Хүн амын ердийн цэвэр өсөлтийн коэффициент, 2009-2013 он

	2009	2010	2011	2012	2013
Төрөлт	3750	3594	3960	4559	4608
Нас баралт	865	1024	1071	1065	650
Хүн амын жилийн дундаж тоо	138529	143602	150278	153525	154896
Хүн амын ердийн цэвэр өсөлтийн коэффициент	20.83	17.90	19.22	22.76	25.5

Төрөлт, нас баралтын зөрүүгээр хүн амын ердийн цэвэр өсөлт 3958-аар нэмэгдсэн байна. Төрөлтөөс шалтгаалан 1000 хүн тутамд ойролцоогоор 25 хүн /хүн амын ердийн цэвэр өсөлтийн коэффициент 25.5/ шинээр нэмэгдсэн байна.

Зураг 5. Хүн амын төрөлт, нас баралт, цэвэр өсөлт, 1999-2013 он

➤ Гэрлэлт, цуцлалт

2013 оны жилийн эцсийн байдлаар 786 хос гэрлэлтээ шинээр баталгаажуулсан ба энэ онд гэрлээд гэрлэлтээ бүртгүүлсэн хос 73 буюу нийт гэрлэлтийн 9.3 хувийг, 2 ба түүнээс дээш жилийн өмнө гэрлээд гэрлэлтээ бүртгүүлсэн хос 713 буюу нийт гэрлэлтийн 90.7 хувийг эзэлж байна. Мөн онд 272 гэр бүл цуцлагдсан байна.

Гэрлэлтийн ерөнхий коэффициентээс харахад 1000 хүн тутмын 10 нь, гэрлэлтийн тусгай коэффициентээс харахад гэрлэх насны 1000 хүн тутмын 13 нь шинээр гэр бүл болж байгааг харж болно.

Хүснэгт 8. Гэрлэлтийн ерөнхий коэффициент, 2009-2013 он

	2009	2010	2011	2012	2013
Гэрлэсэн хүний тоо	4456	1988	1302	1480	1572
Хүн амын жилийн дундаж тоо	138529	143602	150278	154896	154896
Гэрлэлтийн ерөнхий коэффициент	32.2	13.8	8.7	9.6	10.1

Хүснэгт 9. Гэрлэлтийн тусгай коэффициент, 2009-2013 он

	2009	2010	2011	2012	2013
Гэрлэсэн хүний тоо	4456	1988	1302	1480	1572
15 ба түүнээс дээш хүн амын тоо	105099	110602	114062	113606	114460
Гэрлэлтийн тусгай коэффициент	42.4	18.0	11.4	13.0	13.7

Салалтын ерөнхий коэффициентээс харахад 1000 хүн тутмын 3 нь, салалтын тусгай коэффициентээс харахад гэрлэх насны 1000 хүн тутмын 4 нь гэр бүлээ цуцлуулж байгааг харж болно.

Хүснэгт 10. Салалтын ерөнхий коэффициент, 2009-2013 он

	2009	2010	2011	2012	2013
Салалтын тоо	364	378	500	468	544
Хүн амын жилийн дундаж тоо	138529	143602	150278	153525	154896
Салалтын ерөнхий коэффициент	2.6	2.6	3.3	3.0	3.5

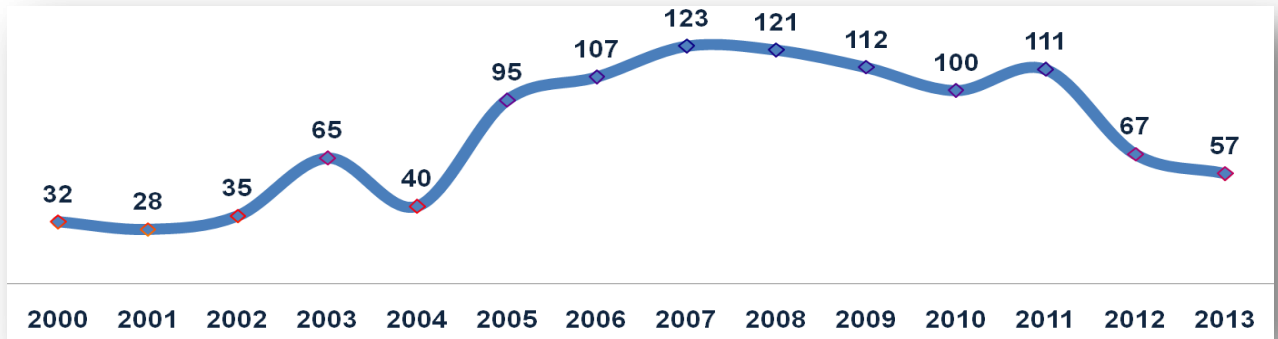
Хүснэгт 11. Салалтын тусгай коэффициент, 2009-2013 он

	2009	2010	2011	2012	2013
Салалтын тоо	364	378	500	468	544
15 ба түүнээс дээш хүн амын тоо	105099	110602	114062	113606	114460
Салалтын тусгай коэффициент	3.5	3.4	4.4	4.4	4.7

➤ Хүүхэд үрчлэлт

2013 онд 57 хүүхэд үрчлэгдсэнээс 32 буюу 56.1 хувь нь эмэгтэй хүүхэд байна. Хүүхдийг насны ангиллаар авч үзвэл 3 хүртэлх насны 24 хүүхэд, 3-6 насны 9 хүүхэд, 7-9 насны 6 хүүхэд, 10, түүнээс дээш насны 18 хүүхэд үрчлэгдсэн байна.

Зураг 6. Үрчлэгдсэн хүүхдийн тоо, 2000-2013 он

➤ Шилжих хөдөлгөөн

Улаанбаатар хот доторх шилжилт хөдөлгөөний дүнд өөр дүүргээс шилжин ирсэн 11789 иргэн, өөр дүүрэгт шилжин явсан 12718 иргэн байна.

Шилжин ирэлтийн коэффициентээс харахад дүүргийн 1000 хүн тутмын 76 нь шилжин ирсэн хүн ам байна.

Хүснэгт 12. Шилжин ирэлтийн коэффициент, 2009-2013 он

	2009	2010	2011	2012	2013
<i>Шилжин ирсэн хүн амын тоо</i>	9748	12522	8596	6196	11789
<i>Хүн амын жилийн дундаж тоо</i>	138529	143602	150278	153525	154896
<i>Шилжин ирэлтийн коэффициент</i>	70.4	87.2	57.2	40.4	76.1

Шилжин явалтын коэффициентээс харахад дүүргийн 1000 хүн тутамд 82 хүн шилжин явсан байна.

Хүснэгт 13. Шилжин явалтын коэффициент, 2009-2013 он

	2009	2010	2011	2012	2013
<i>Шилжин явсан хүн амын тоо</i>	11188	12191	9402	8126	12718
<i>Хүн амын жилийн дундаж тоо</i>	138529	143602	150278	153525	154896
<i>Шилжин явалтын коэффициент</i>	80.8	84.9	62.6	52.9	82.1

Шилжих хөдөлгөөний цэвэр коэффициентээс харахад дүүргийн 1000 хүн тутамд 6 хүн шилжин явж, механик хөдөлгөөний улмаас хүн амын тоо буурсан байна.

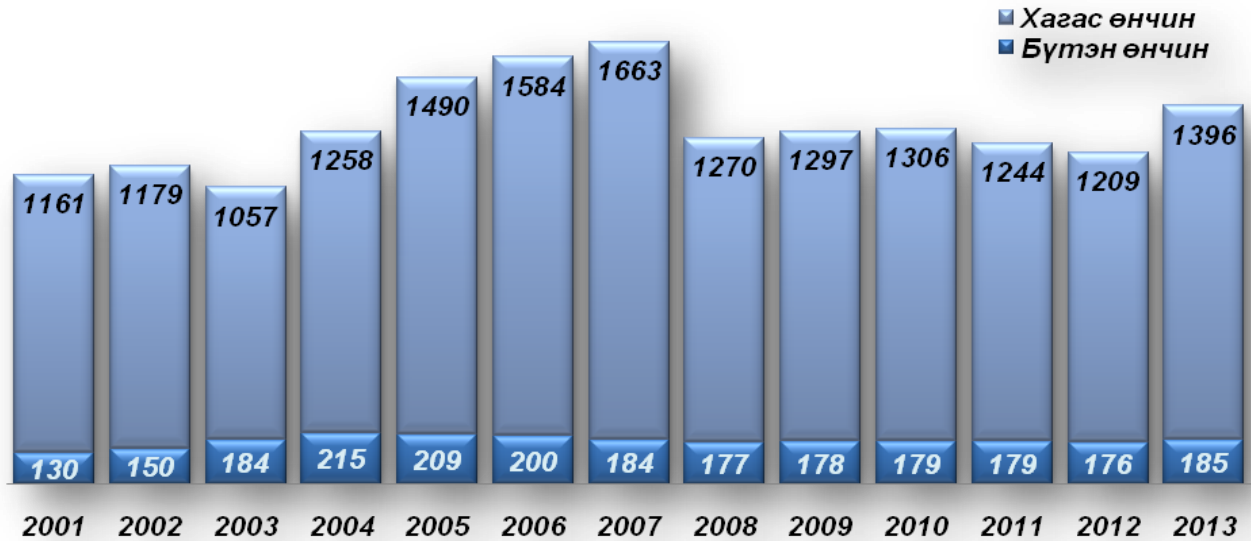
Хүснэгт 14. Шилжих хөдөлгөөний цэвэр коэффициент, 2009-2013 он

	2009	2010	2011	2012	2013
<i>Шилжин ирсэн хүн амын тоо</i>	9748	12522	8596	6196	11789
<i>Шилжин явсан хүн амын тоо</i>	11188	12191	9402	8126	12718
<i>Хүн амын жилийн дундаж тоо</i>	138529	143602	150278	153525	154896
<i>Шилжих хөдөлгөөний цэвэр коэффициент</i>	-10.4	2.3	-5.4	-1.2	-6.0

➤ Хагас, бүтэн өнчин хүүхэд

Хүн амын нийгмийн судалгаагаар бүтэн өнчин 185 хүүхэд бүртгэгдсэний 54.6 хувь нь эмэгтэй хүүхэд байна. Бүтэн өнчин хүүхдийг насны бүлгээр авч үзвэл 4.3 хувь нь 0-4 настай, 15.7 хувь нь 5-9 настай, 44.9 хувь нь 10-14 настай, 13.5 хувь нь 15 настай, 15.1 хувь нь 16 настай, 6.5 хувь нь 17 настай хүүхэд байна.

Зураг 7. Хагас, бүтэн өнчин хүүхдийн тоо, 2001-2013 он

Хагас өнчин 1396 хүүхэд бүртгэгдсэний 50.8 хувь нь эмэгтэй хүүхэд байна. Хагас өнчин хүүхдийг насны бүлгээр авч үзвэл 13.7 хувь нь 0-4 настай, 22.7 хувь нь 5-9 настай, 32.9 хувь нь 10-14 настай, 11.7 хувь нь 15 настай, 10.2 хувь нь 16 настай, 8.8 хувь нь 17 настай хүүхэд байна.

➤ Нийгмийн зарим үзүүлэлт

Хүүхэдтэй, гэр бүлгүй хүний тоо 1803 болж өмнөх оны мөн үеэс 27.3 хувиар буурсан байна. Хүүхэдтэй, гэр бүлгүй эхийн тоо 1533, хүүхэдтэй гэр бүлгүй эцгийн тоо 270 байна.

Энэ үзүүлэлтийг хүүхдийн тоогоор авч үзвэл 3 хүртэл хүүхэдтэй ганц бие эцэг эхийн тоо 1186 буюу 65.8 хувь, 3-5 хүүхэдтэй ганц бие эцэг эхийн тоо 474 буюу 26.2 хувь, 6 түүнээс дээш хүүхэдтэй эцэг эхийн тоо 143 буюу 8.0 хувийг тус тус эзэлж байна.

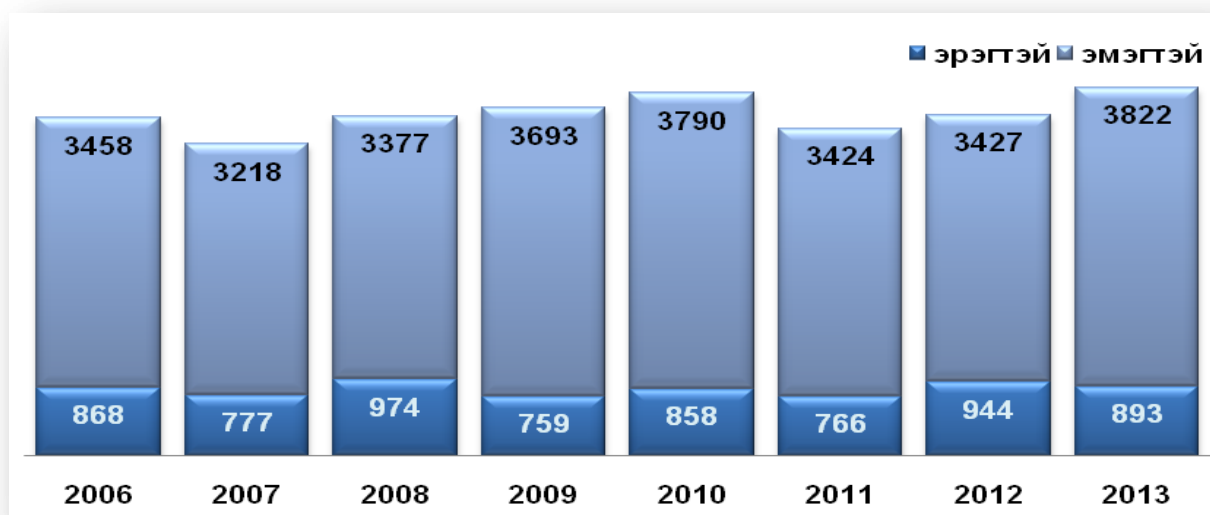
Өрх толгойлсон хүний тоо 4715 болж өмнөх оны мөн үеэс 7.8 хувиар өссөн байна. Өрх толгойлсон эрэгтэй хүний тоо 893, эмэгтэйчүүдийн тоо 4715 байна.

Хүснэгт 15.Өрх толгойлсон хүн амын тоо, хороо, хүйсээр, 2010-2013 он

Хороо	2010			2011			2012			2013		
	нийт	эрэгтэй	эмэгтэй	нийт	эрэгтэй	эмэгтэй	нийт	эрэгтэй	эмэгтэй	нийт	эрэгтэй	эмэгтэй
1	191	22	169	192	21	171	193	23	170	119	19	100
2	359	139	220	142	12	130	259	149	110	150	12	138
3	107	25	82	105	20	85	152	23	129	178	12	166
4	114	19	95	48	10	38	71	13	58	98	21	77
5	231	33	198	227	32	195	165	31	134	165	31	134
6	97	1	96	103	7	96	41	1	40	101	9	92
7	398	76	322	391	75	316	417	68	349	390	62	328
8	167	34	133	175	38	137	155	35	120	197	42	155
9	343	42	301	329	58	271	333	59	274	341	74	267
10	209	42	167	210	41	169	211	41	170	211	41	170
11	330	36	294	331	36	295	236	3	233	110	19	91
12	293	18	275	268	16	252	114	6	108	277	33	244
13	202	18	184	189	27	162	199	15	184	257	40	217
14	301	54	247	294	48	246	298	52	246	280	24	256
15	287	63	224	289	62	227	293	63	230	470	65	405
16	400	68	332	368	86	282	375	89	286	465	67	398
17	45	11	34	51	9	42	282	25	257	437	130	307
18	330	92	238	229	101	128	321	152	169	345	167	178
19	244	65	179	249	67	182	226	66	160	124	25	99
Дүн	4648	858	3790	4190	766	3424	4371	944	3427	4715	893	3822

Ам бүлийн тоогоор авч үзвэл 3 хүртэл ам бүлтэй өрх толгойлсон эрэгтэй эмэгтэй нийт 2293 буюу 48.6 хувь, 3-5 ам бүлтэй өрх толгойлсон эрэгтэй эмэгтэй нийт 1582 буюу 33.5 хувь, 6 түүнээс дээш ам бүлтэй өрх толгойлсон эрэгтэй эмэгтэй нийт 840 буюу 17.9 хувийг тус тус эзэлж байна.

Зураг 8. Өрх толгойлсон хүний тоо, 2006-2013 он

➤ **Өндөр настан**

Өндөр настай ганц бие өрхийн тоо 442 болж өмнөх оны мөн үеэс 1.5 хувиар буурсан байна. Ганц бие өндөр настны 58.8 хувийг эмэгтэйчүүд эзэлж байна.

Дүүргийн хэмжээнд 2013 оны байдлаар тэтгэвэр тэтгэмж тогтоогдоогүй өндөр настан 52 байгаа ба энэ нь өмнөх оны мөн үеэс 16.1 хувиар өссөн үзүүлэлттэй байна.

Тэтгэвэр тэтгэмж тогтоогдоогүй өндөр настны 51.9 хувийг эмэгтэйчүүд эзэлж байна.

Зураг 9. Өндөр настан, ганц бие өндөр настан, 2004-2013 он

➤ Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэд

Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний тоо 4631 болж өмнөх оны мөн үеэс 10.7 хувиар өссөн байна. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний 47.1 хувь нь эмэгтэйчүүд байна. Мөн 420 буюу 9.1 хувь нь хүүхэд байна.

Хөгжлийн бэрхшээлийн шалтгаанаар авч үзвэл 1511 буюу 32.7 хувь нь төрөлхийн, 2475 буюу 53.4 хувь нь өвчнөөр, 645 буюу 13.9 хувь нь осол гэмтлийн улмаас хөгжлийн бэрхшээлтэй болсон байна.

Өвчний төрлөөр авч үзвэл 323 буюу 6.9 хувь нь харах эрхтний өөрчлөлттэй, 310 буюу 6.7 хувь нь сонсголын 486 буюу 4.0 хувь нь хэл ярианы согогтой, 556 буюу 12.1 хувь нь хөдөлгөөний согогтой, 794 буюу 17.1 хувь нь сэтгэцийн эмгэгтэй, 513 буюу 11.1 хувь нь хавсарсан согогтой, 1949 буюу 42.1 хувь нь бусад өвчний төрөлд хамрагдаж байна.

Зураг 10.Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн эзлэх хувь ,2002-2013 он

17 хүртэлх насны хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийг өвчний төрлөөр авч үзвэл 21 буюу 5.0 хувь нь харах эрхтний өөрчлөлттэй, 20 буюу 4.7 хувь нь сонсголын 40 буюу 9.5 хувь нь хэл ярианы согогтой, 84 буюу 20.0 хувь нь хөдөлгөөний согогтой, 68 буюу 16.3 хувь нь сэтгэцийн эмгэгтэй, 71 буюу 16.9 хувь нь хавсарсан согогтой, 116 буюу 27.6 хувь нь бусад өвчний төрөлд хамрагдаж байна.

Хүснэгт 16. Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний тоо, 2013 он

Үзүүлэлт 	Бүгд	Эмэгтэй	Хөгжлийн бэрхшээлийн төрөл						
			Төрөлхийн	Олдмол					Ахуйн осол
				Ердийн өвчин	МШӨ	ЭТОГ	Осол гэмтлээр		
Үйлдвэрлэлийн осол	Ахуйн осол								
Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний тоо	4631	2181	1511	2217	258	125	141	379	
Хүүхдийн тоо	0-14 настай	358	159	281	66	0	6	0	5
	15-17 настай	62	29	39	22	0	0	0	1
Харааны бэрхшээлтэй хүний тоо	323	143	146	113	22	3	10	29	
Хүүхдийн тоо	0-14 настай	20	9	13	7	0	0	0	0
	15-17 настай	1	0	1	0	0	0	0	0
Ярианы бэрхшээлтэй хүний тоо	186	83	135	32	9	1	1	8	
Хүүхдийн тоо	0-14 настай	36	16	25	4	0	5	0	2
	15-17 настай	4	2	3	1	0	0	0	0
Сонсголын бэрхшээлтэй хүний тоо	310	151	160	97	16	4	13	20	
Хүүхдийн тоо	0-14 настай	18	7	14	4	0	0	0	0
	15-17 настай	2	1	1	0	0	0	0	1
Хөдөлгөөний бэрхшээлтэй хүний тоо	556	239	183	141	36	56	34	106	
Хүүхдийн тоо	0-14 настай	71	30	63	7	0	0	0	1
	15-17 настай	13	6	12	1	0	0	0	0
Сэтгэцийн бэрхшээлтэй хүний тоо	794	387	486	222	25	17	14	30	
Хүүхдийн тоо	0-14 настай	59	23	50	8	0	1	0	0
	15-17 настай	9	3	9	0	0	0	0	0
Хавсарсан бэрхшээлтэй хүний тоо	513	250	111	288	33	14	16	51	
Хүүхдийн тоо	0-14 настай	64	37	54	10	0	0	0	0
	15-17 настай	7	3	2	5	0	0	0	0
Бусад бэрхшээлтэй хүний тоо	1949	928	290	1324	117	30	53	135	
Хүүхдийн тоо	0-14 настай	90	37	62	26	0	0	0	2
	15-17 настай	26	14	11	15	0	0	0	0
Тэргэнцэртэй хүний тоо	217	83	53	113	15	10	7	19	
Хүүхдийн тоо	0-14 настай	16	6	11	5	0	0	0	0
	15-17 настай	7	4	3	4	0	0	0	0
Байнгын асаргаанд байдаг хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний тоо	894	476	317	417	47	28	20	65	
Хүүхдийн тоо	0-14 настай	248	124	185	52	2	2	0	7
	15-17 настай	25	13	21	4	0	0	0	0
Тэтгэвэр, тэтгэмж тогтоолгосон хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний тоо	4213	1993	1191	2129	258	121	141	373	
Сургуульд сурдаггүй хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхдийн тоо	127	66	87	32	7	0	0	1	
Хөдөлмөр эрхэлж буй хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний тоо	808	368	107	545	56	14	24	62	
Тэтгэврийн насны хүний тоо	169	91	34	110	8	8	5	4	
Хөдөлмөр эрхэлдэггүй хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний тоо	3397	1528	1132	1613	163	70	120	299	

➤ Хүн ам зүйн ачаалал

Хүн ам зүйн ачаалал нь хөдөлмөрийн насны 100 хүнд ногдох тэжээлгэгчийн тоо буюу хөдөлмөрийн бус насны хүн амын нийгэмд үзүүлж буй ачааллыг харуулна. Энэ нь насны бүтцээс шууд хамаардаг үзүүлэлт юм.

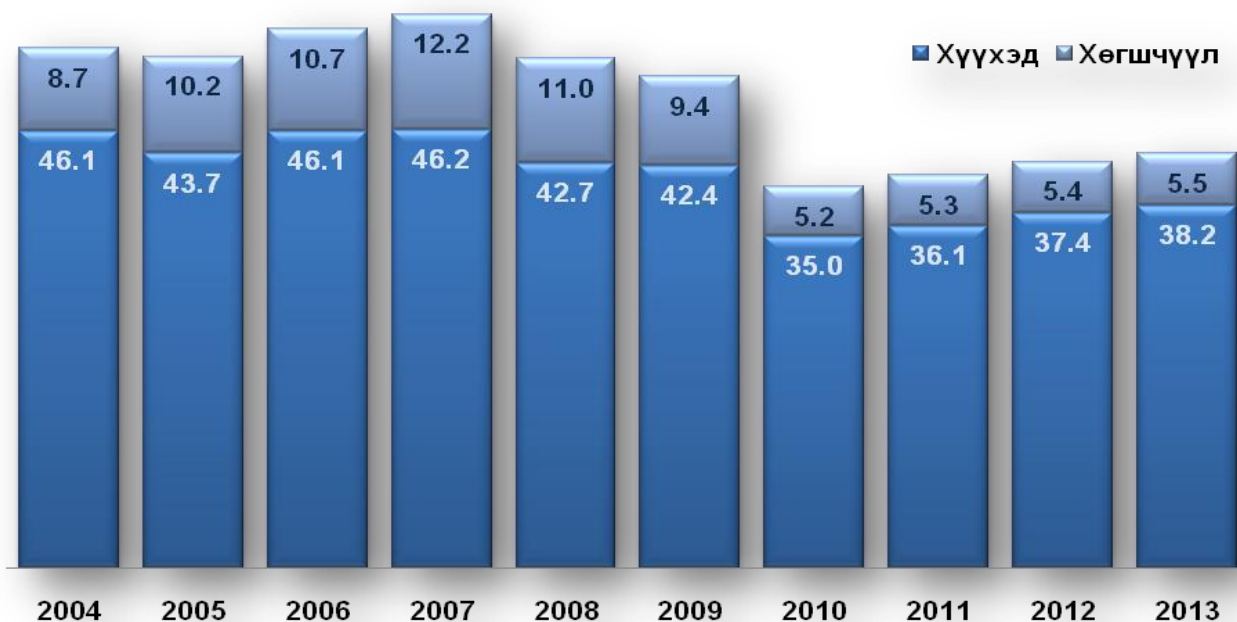
Энэ үзүүлэлт 2013 оны байдлаар 43.7 буюу хөдөлмөрийн насны 100 хүн тутамд хөдөлмөрийн бус насны 43 хүн ногдож байна гэсэн үг юм. Үүнийг насны бүтцээр авч үзвэл хөдөлмөрийн насны 100 хүн тутамд 38 хүүхэд, 5 өндөр настан ногдож байна.

$$\text{Хүн ам зүйн ачаалал} = \frac{0 - 14 \text{ насныхунамын тоо} + 65 \text{ ба түүнээс дээш насныхунамын тоо}}{15 - 64 \text{ насныхунамын тоо}} * 100$$

Хүснэгт 17. Хүн ам зүйн ачаалал, 2009-2013 он

	2009	2010	2011	2012	2013
0-14 насны хүн ам	34666	36836	39055	40327	41399
65 ба түүнээс дээш насны хүн ам	5730	5512	5789	5854	6010
15-64 насны хүн ам	99369	105090	108273	107752	108450
Хүн ам зүйн ачаалал	51.8	40.2	41.4	42.8	43.7

Зураг 11. Хүн ам зүйн ачаалал, 2004-2013 он

➤ **Хүн амын нягтрал**

Энэ нь газар нутагт ногдох хүн амын тоог илэрхийлэх ба хүн амын тоо өсөхийн хэрээр уг үзүүлэлт жил ирэх бүр нэмэгдэж байна.

2009 оны байдлаар дүүргийн 1 мян.хавтгай дөрвөлжин км нутаг дэвсгэрт 1565 хүн ногдож байсан бол, 2013 оны байдлаар уг үзүүлэлт 1745 болж 2009 оны мөн үеэс 11.5 хувиар өссөн байна.

$$\text{Хунамын нягтрал} = \frac{\text{Суурин хунамын тоо}}{\text{Нутаг дэвсгэрийн хэмжээ}}$$

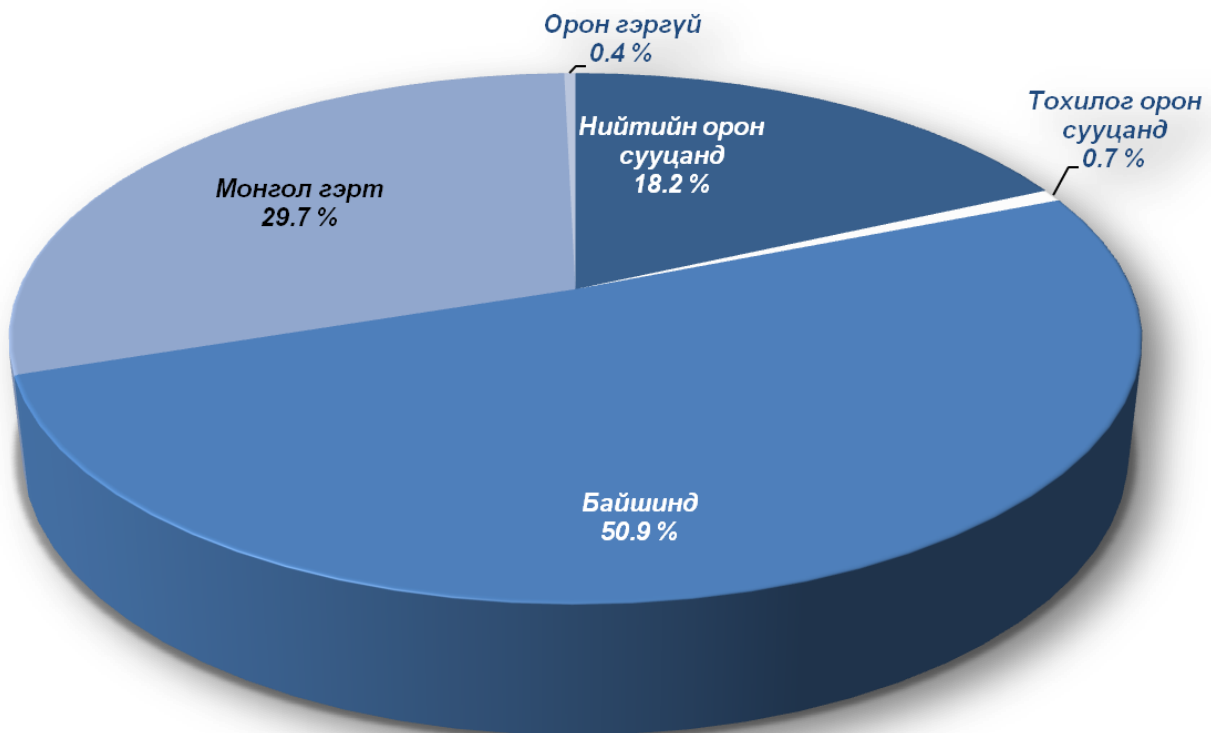
Хүснэгт 18. Хүн амын нягтрал, 2009-2013 он

	2009	2010	2011	2012	2013
Суурин хүн амын тоо	139765	147438	153117	153933	155859
Нутаг дэвсгэрийн хэмжээ	89.3	89.3	89.3	89.3	89.3
Хүн амын нягтрал	1565	1651	1715	1724	1745

➤ **Сууцны нөхцөл**

Дүүргийн нийт хүн амын 18.3 хувь нь орон сууцны хороололд, 81.7 хувь нь гэр хороололд амьдардаг байна. Мөн 28357 буюу 18.2 хувь нь нийтийн орон сууцанд, 1161 буюу 0.7 хувь нь бие даасан тохилог сууцанд, 79744 буюу 51.2 хувь нь сууцны тусдаа байшинд, 46338 буюу 29.7 хувь нь монгол гэрт амьдарч байгаа бол үлдсэн 259 буюу 0.2 хувь нь орон гэргүй тэнэмэл амьдралаар амьдарч байна.

Зураг 12. Хүн амын сууцны нөхцөл, 2013 он

Хүснэгт 19. Хүн амын сууцны нөхцөл, 2013 он

хороо	байшин хорооллын								гэр хорооллын								
	Нийт өрхийн тоо	хүн амын тоо	Нийтийн орон сууцны		Тусдаа тохилог орон сууц		Орон гэргүй		Тохилог орон сууцанд		байшинд амьдардаг		Монгол гэрт амьдардаг		орон гэргүй		
			өрх	хүн	өрх	хүн	өрх	хүн	өрх	хүн	өрх	хүн	өрх	хүн	өрх	хүн	
1	926	3683	921	3669	2	6	3	8									
2	897	3191	893	3178	0	0	4	13									
3	1546	5689	1546	5689	0	0	0	0									
4	1423	5211	1420	5200	0	0	3	11									
5	1252	4422	1252	4422	0	0	0	0									
6	1837	6278	1819	6199	18	79	0	0									
7	3357	13129							7	42	1889	7726	1434	5300	27	61	
8	1156	4911							0	0	772	3317	378	1587	6	7	
9	1835	7574							3	14	1146	4002	686	3558	0	0	
10	1760	8411							26	161	927	4868	805	3371	2	11	
11	1452	6227							92	418	878	3503	474	2278	8	28	
12	3565	15018							4	18	1836	7684	1700	7236	25	80	
13	1963	8955							0	0	1270	6876	693	2079	0	0	
14	1888	8104							18	51	1412	6251	458	1802	0	0	
15	2120	8918							6	24	1793	7702	312	1169	9	23	
16	3405	11923							0	0	1920	6988	1456	4819	29	116	
17	3783	13574							14	75	2097	8489	1620	4853	52	157	
18	2409	9964							0	0	1512	6952	868	2948	29	64	
19	2748	10677							79	273	1399	5049	1262	5338	8	17	
Ä-Í	39322	155859	7851	28357	20	85	10	32	249	1076	18851	79407	12146	46338	195	564	

3. Хөдөлмөр эрхлэлт

Хөдөлмөр эрхлэлтийн судалгаагаар 2013 оны жилийн эцсийн байдлаар хөдөлмөрийн насны хүн ам 103189, эдийн засгийн идэвхтэй хүн ам 80073, хөдөлмөрийн насны өдрийн ангид сурадцагсад 11537, хөдөлмөрийн насны хөдөлмөрийн чадваргүй иргэд 3813 болсон байна. Хувиараа хөдөлмөр эрхлэгч 18617 иргэн байна.

- *Эдийн засгийн ачаалал:*

Эдийн засгийн ачаалал 94.6хувь байгаа нь 2012 оноос 0.4 пунктээр өссөн байна.Энэ нь нийт хүн амд эзлэх эдийн засгийн идэвхтэй хүн амын тоо өсч, эдийн засгийн ачаалал нэмэгдэж байгааг харуулж байна.

Хүснэгт 20.Эдийн засгийн ачаалал, 2009-2013 он

	2009	2010	2011	2012	2013
Эдийн засгийн идэвхтэй хүн ам	62578	69914	80509	79270	80073
Эдийн засгийн идэвхгүй хүн ам	77187	77524	72608	74663	75786
Эдийн засгийн ачаалал	123.3	110.9	90.2	94.2	94.6

- *Ажиллах хүчний идэвхийн ерөнхий коэффициент:*

Ажиллах хүчний идэвхийн ерөнхий коэффициент 51.4хувь байгаа нь 2012 оноос 0.1 пунктээр буурсан байна. Энэ нь нийт хүн амд эзлэх эдийн засгийн идэвхтэй хүн амын тоо буурсан байгааг харуулж байна.

Хүснэгт 21.Ажиллах хүчний идэвхийн коэффициент, 2009-2013 он

	2009	2010	2011	2012	2013
Эдийн засгийн идэвхтэй хүн ам	62578	69914	80509	79270	80073
Нийт хүн ам	139765	147438	153117	153933	155859
Ажиллах хүчний идэвхийн коэффициент	44.8	47.4	52.6	51.5	51.4

- *Хөдөлмөр эрхлэлтийн түвшин:*

Хөдөлмөр эрхлэлтийн түвшин 97.3хувь байгаа нь 2012 оноос 0.5 пунктээр буурсан байна. Энэ нь эдийн засгийн идэвхтэй хүн амд эзлэх ажиллагчдын тоо буурч байгааг харуулж байна.

Хүснэгт 21.Хөдөлмөр эрхлэлтийн түвшин, 2009-2013 он

	2009	2010	2011	2012	2013
Ажиллагчдын тоо	61685	67689	79231	77559	77944
Эдийн засгийн идэвхтэй хүн ам	62578	69914	80509	79270	80073
Хөдөлмөр эрхлэлтийн түвшин	98.6	96.8	98.4	97.8	97.3

- *Ажиллах хүчний оролцооны түвшин:*

Ажиллах хүчний оролцооны түвшин 77.6хувь байгаа нь 2012 оноос 1.8 пунктээр өссөн байна.Энэ нь хөдөлмөрийн насны нийт хүн амд эзлэх эдийн засгийн идэвхтэй хүн амын тоо нэмэгдэж байгааг харуулж байна.

Хүснэгт 22.Ажиллах хүчний оролцооны түвшин, 2009-2013 он

	2009	2010	2011	2012	2013
Эдийн засгийн идэвхтэй хүн ам	62578	67689	79231	77559	80073
Хөдөлмөрийн насны хүн	91973	97498	102994	102354	103189
Ажиллах хүчний оролцооны түвшин	68.0	69.4	76.9	75.8	77.6

- *Ажилгүйдлийн түвшин:*

Ажилгүйдлийн түвшин 2.6 байгаа нь 2012 оноос 0.4 пунктээр өссөн байна.Энэ эдийн засгийн идэвхтэй хүн ам дахь хөдөлмөрийн насны ажилгүй иргэд нэмэгдэж байгааг харуулж байна.

Хүснэгт 23. Ажилгүйдлийн түвшин, 2009-2013 он

	2009	2010	2011	2012	2013
Ажилгүй иргэлийн тоо	893	2217	1278	1711	2129
Эдийн засгийн идэвхтэй хүн ам	62578	67689	79231	77559	80073
Ажилгүйдлийн түвшин	1.4	3.3	1.6	2.2	2.6

- *Бодит ажилгүйдлийн түвшин:*

Бодит ажилгүйдлийн түвшин 12.3хувь байгаа нь 2012 оноос 0.2 пунктээр өссөн байна. Энэ нь бодит ажилгүйдлийн түвшин нэмэгдэж байгааг харуулж байна.

Хүснэгт 24. Бодит ажилгүйдлийн түвшин, 2009-2013 он

	2009	2010	2011	2012	2013
Бодит ажилгүй иргэдийн тоо	13679	13376	9471	9412	9895
Эдийн засгийн идэвхтэй хүн ам	62578	67689	79231	77559	80073
Бодит ажилгүйдлийн түвшин	21.9	19.8	12.0	12.1	12.3

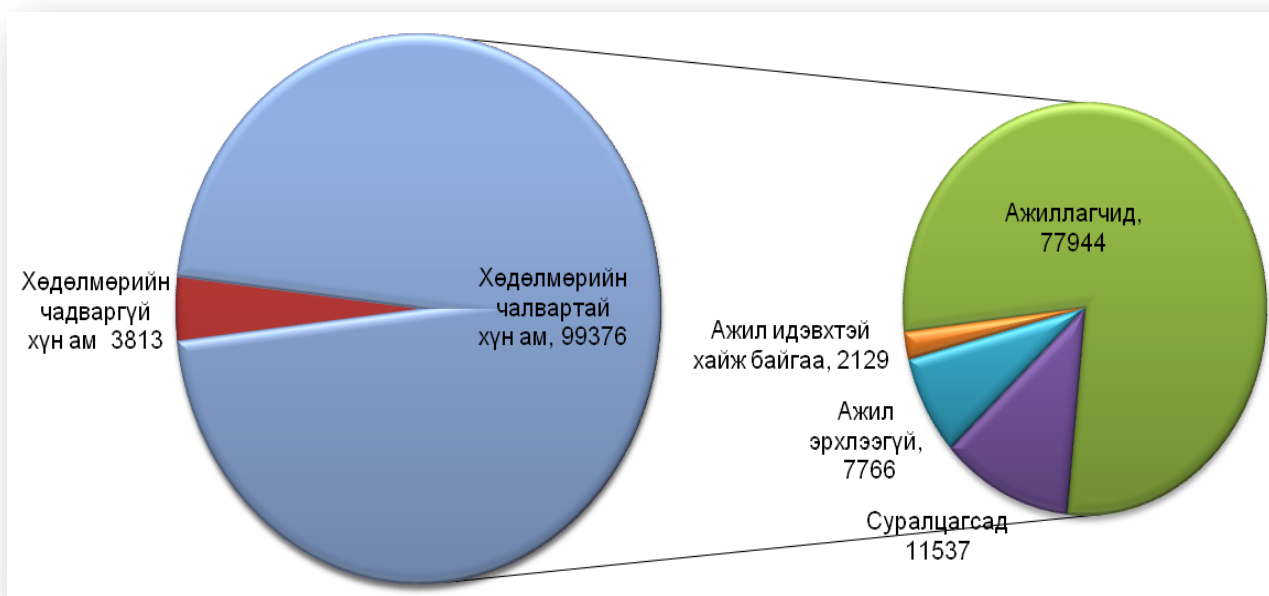
- *Эдийн засгийн идэвхгүй байдлын түвшин:*

Эдийн засгийн идэвхгүй байдлын түвшин 73.4хувь байгаа нь 2012 оноос 0.5 пунктээр өссөн нь хөдөлмөрийн насны хүн амд үзүүлэх ачаалал нэмэгдэж байгааг харуулж байна.

Хүснэгт 25.Эдийн засгийн идэвхгүй байдлын түвшин, 2009-2013 он

	2009	2010	2011	2012	2013
Эдийн засгийн идэвхгүй хүн ам	77187	77524	72608	74663	75786
Хөдөлмөрийн насны хүн	91973	97498	102994	102354	103189
Эдийн засгийн идэвхгүй байдлын түвшин	83.9	79.5	70.5	72.9	73.4

Зураг 13. Хөдөлмөрийн насны хүн амын хөдөлмөр эрхлэлт, шалтгаанаар, 2013 он

Хүснэгт 26. Хөдөлмөр эрхлэлтийн судалгаа, 2013 он

Хороод	Өрх	Нийт хүн ам	Үүнээс: эмэгтэй	Хөдөлмөрийн насны хүний тоо		Ажиллах хүч /Эдийн засгийн идэвхтэй хүн ам/		Ажил эрхлэлт		Хөдөлмөрийн хэлтэст бүртгэлтэй хүн		Ажил эрхэлдэггүй хүн		Хөдөлмөрийн насны өдрийн ангид суралцагчид		Хөдөлмөрийн насны хөдөлмөрийн чадваргүй хүн ам	
				Бүгд	үүнээс: эмэгтэй	Бүгд	үүнээс: эмэгтэй	Бүгд	үүнээс: эмэгтэй	Бүгд	үүнээс: эмэгтэй	Бүгд	үүнээс: эмэгтэй	Бүгд	үүнээс: эмэгтэй	Бүгд	үүнээс: эмэгтэй
1	926	3683	2043	2330	1333	2005	1163	1964	1145	41	18	63	43	181	87	81	40
2	897	3191	1736	2047	1149	1648	942	1399	823	249	119	157	81	165	84	77	42
3	1546	5689	3136	3621	2064	2910	1706	2716	1605	194	101	128	80	485	232	98	46
4	1423	5211	2822	3535	1939	2838	1539	2698	1449	140	90	93	53	491	283	113	64
5	1252	4422	2367	2851	1551	2310	1218	2250	1186	60	32	96	52	408	261	37	20
6	1837	6278	3434	4067	2273	2821	1504	2760	1478	61	26	283	197	825	503	138	69
7	3357	13129	6764	8709	4523	7477	3872	7291	3767	186	105	262	135	570	304	400	212
8	1156	4911	2544	3350	1744	2757	1446	2661	1403	96	43	140	82	278	140	175	76
9	1835	7574	4028	5203	2865	3852	2046	3760	1990	92	56	659	421	414	253	278	145
10	1760	8411	4267	5612	2842	3977	1664	3892	1621	85	43	517	292	984	765	134	121
11	1452	6227	3148	4213	2167	3268	1693	3135	1633	133	60	435	244	321	163	189	67
12	3565	15018	7866	9928	5248	7191	3599	7047	3525	144	74	1069	728	1266	734	402	187
13	1963	8955	4659	6003	3153	5127	2757	5000	2683	127	74	242	95	429	219	205	82
14	1888	8104	4081	5524	2800	3089	1418	3040	1393	49	25	1130	773	1120	512	185	97
15	2120	8918	4673	5892	3079	4726	2248	4625	2196	101	52	508	391	420	228	238	212
16	3405	11923	5910	7991	4001	6442	3219	6362	3175	80	44	619	284	661	353	269	145
17	3783	13574	6916	8905	4581	7246	3636	7123	3577	123	59	516	309	759	417	384	219
18	2409	9964	5204	6424	3385	5220	2757	5126	2716	94	41	338	199	678	326	188	103
19	2748	10677	5424	6984	3600	5169	2549	5095	2514	74	35	511	397	1082	553	222	101
Ä-Ī	39322	155859	81022	103189	54297	80073	40976	77944	39879	2129	1097	7766	4856	11537	6417	3813	2048

ЧИНГЭЛТЭЙ ДҮҮРГИЙН СТАТИСТИКИЙН ХЭЛТЭС

Хаяг: Улаанбаатар хот,
Чингэлтэй дүүрэг,
Нийслэлийн төр захиргааны
II байр 405 тоот

Утас: 70113013
70130767
11-310767

Цахим хаяг: www.chingeltei.gov.mn
www.ubstat.mn
www.1212.mn
www.nso.mn

Танилцуулга бэлтгэсэн:

Хүн ам хариуцсан мэргэжилтэн

М.Батхишиг

Хянасан:

Хэлтсийн дарга

Д.Мөнхзул